

HE 3/2026 vp laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain ja rakentamislain muuttamisesta

TaV 27.2.2028

Kirsi Martinkauppi
Vastuullisuusjohtaja

Kuuluuko kaavoitusmonopoli kunnalle vai Tukesille?

- Lähtökohtana on kuntien kaavamonopoli. Kunnalla on oikeus päättää, laatiiko se asemakaavan.
- Rakentamislaki mahdollistaa alueidenkäytöllisen tarkastelun sijoittamisluvalla silloin, kun rakentamishanke sijoittuu haja-asutusalueella.
- Jos kunta katsoo, että kaavaa ei ole tarpeen laatia, vaan rakennus voidaan rakentaa suoraan rakentamisluvalla ns. kaavoituksen valkoiselle alueelle, ei ole oikein, että Tukes voi edellyttää kaavan laatimista.
- Tämä ongelma ollaan nyt ratkaisemassa vain siltä osin kuin rakentamishanke liittyy puolustusvoimien lausunnon mukaisesti maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen rakentamiseen. Kaikkien muiden hankkeiden osalta kaavamonopoli kemikaaliturvallisuushupaa edellyttäviin hankkeisiin olisi jäämässä Tukesille.
- Asia voitaisiin korjata lisäämällä kemikaaliturvallisuuslain 20 §:ään toinen momentti ja rakentamislain 45 §:ään uusi kohta 11.
- Tästä huolimatta on tarpeen säätää maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamisluvasta.

Miksi maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamisluvan valitusoikeus on laajempi kuin kaavassa?

- Lausunnolla olleen alueidenkäyttölain mukaan valitusoikeus kaavoja koskevista päätöksistä on kuntalain 137 §:n mukaisesti asianosaisilla ja kunnan jäsenillä.
- Kemikaaliturvallisuuslain mukaan Seveso III -direktiivin säätämä osallistuminen on tullut otetuksi huomioon asemakaavoituksella.
- On tarpeetonta säätää rakentamisluvan osana olevan sijoittamisluvan valitusoikeus kaavaa laajemmaksi.
- Seveso III -direktiivi mahdollistaa yleisön määrittelemisen kansallisesti, joten yleisö, jolla on valitusoikeus, voidaan määritellä puhtaan siirtymän sijoittamisluvan mukaisesti.

46 b § sijoittamisen edellytykset

4) **maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen** sijoittamisluvalla ei aseteta maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle sellaista kohtuutonta rajoitusta tai aiheuteta sellaista kohtuutonta haittaa, joka **maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen** sijoittamisluvalla asetettavia tavoitteita tai vaatimuksia syrjäyttämättä voidaan välttää.

- Vaarana, että ilman täydennystä joku lukee pykälän niin, että on täytettävä rakentamislain 44 – 46 §:n mukaiset sijoittamisen edellytykset, mikä ei liene tarkoitus

5) rakennuspaikka on sijainniltaan sellainen, että se mahdollistaa myös **tuotannon kannalta** tarvittavat varoalueet.

- "Tarvittava" on terminä haastava, sillä se voi tarkoittaa hankkeeseen ryhtyvälle ja rakennusvalvonnalle eri asiaa.

Käsittelyn kiireellisyys, uusi 178 a §

Tässä laissa tarkoitettua maanpuolustuksellisesti tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamislupaa koskeva valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

- Tuomioistuimet käsittelevät monia asioina kiireellisinä ohi normaalin käsittelyjonon.
- Rakentamislaisissa ei ole muita kiireellisenä käsiteltäviä asioita.
- Maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamislupa on potentiaalinen hybridivaikuttamisen kohde, hanketta voisi kätevästi viivästyttää valituksilla.

Voimaantulo

- Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.
- Tämän lain 43 c, 46 b, 63 b, 67 a, 68 a, 75 a ja 179 b §:ssä säädettyä maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamislupaa sekä 186 a §:ssä säädettyä mahdollisuutta myöntää oikeus rakentamisen aloittamiseen ilman lainvoimaista poikkeamislupaa sovelletaan sellaiseen tuotantolaitokseen, jota koskevan rakentamislupahakemuksen käsittely on vireillä rakennusvalvontaviranomaisessa **tai tuomioistuimessa** tämän lain voimaan tullessa tai tulee vireille lain voimaantulon jälkeen.
- Voimaantulosäännöksessä on tärkeää ottaa huomioon parhaillaan tuomioistuimen käsiteltävänä olevat luvat.

RT RAKENNUS- TEOLLISUUS

Maa, jota rakennetaan hyvin, voi hyvin.